

Nasvet: Težave z olajšavami za zeleni in digitalni prehod. Na kaj paziti in kakšna je alternativa?

Zakaj ekoolajšave mladim podjetjem za naložbe v ekostavbe in prenove na začetku poslovne poti ne bi prav nič pomagale

Tanja Smrekar

Letos so podjetja in podjetniki dobili nove olajšave, za zeleni in digitalni prehod. Uvedla jih je bivša Janševa vlada. Teh Golobova vlada tudi v spremenjenem zakonu o dohodnini, ki velja za podjetnike, ne briše. A težava s temi olajšavami je, da veljajo samo za nižanje davčne osnove zavezanca v tistem letu, ko investira.

Neizkoriščenega dela olajšave torej ne morejo prenesti v prihodnja davčna leta, kot to velja za precej drugih olajšav.

Zakaj je to še posebej pomembno? Kaj lahko podjetja in podjetniki vendarle naredijo? Ne nazadnje sta do konca leta še dva tedna, vprašanje, katerih naložb se lotiti letos ali raje v začetku prihodnjega leta, je še upravičeno. Od tega je namreč odvisno, ali lahko olajšave uporabite za nižanje letošnje davčne osnove ali za nižanje davčne osnove v prihodnje. Da ne bi, denimo, kakšne olajšave, ki jo lahko uporabite samo v letu vlaganj, tako rekoč vrgli stran (več v nadaljevanju).

Zavezanci lahko uveljavljajo olajšave do višine 63 odstotkov davčne osnove v posameznem letu, to je davčnega dobička (ta je drugačen od poslovnega, saj niso vsi odhodki davčno priznani).

Na kaj torej bodite pozorni in kaj to pomeni za mlade podjetnike, ki gradijo ekostavbe?

Zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v vrednosti 40 odstotkov zneska, ki pomeni vlaganja v digitalno preobrazbo in zeleni prehod v tem obdobju. Vlaganja iz tega odstavka so vlaganja v:

1. računalništvo v oblaku, umetno inteligenco in velepodatke;
2. okoljsko prijazne tehnologije, čistejši, cenejši in bolj zdrav javni in zasebni transport, razogljičenje energijskega sektorja, energetska učinkovitost stavb, uvajanje drugih standardov za klimatsko nevtralnost.

Izračunajte, ali se vam splača več vlagati letos in kaj si prihraniti za prihodnje leto. Ob tem še enkrat opozorimo, da novih olajšav za zeleni prehod in digitalizacijo drugače kot, denimo, olajšav za raziskave in razvoj ne morete izkoristiti v prihodnjih petih letih. Tako piše tudi v **pravilniku**, opozarja davčna svetovalka **Mirjam Trdan iz družbe Dafin**. V njem piše, da davčni zavezanec uveljavlja davčne

olajšave po tem pravilniku v davčnem obračunu davka od dohodkov pravnih oseb in davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti v davčnem obdobju vlaganj.

Foto: Osebni arhiv

Mirjam Trdan iz družbe Dafin opozarja na to, kako investicije mladim podjetnikom v ekološke stavbe ne koristijo kot olajšava.

Kje nastane že prva velika težava? Običajnih olajšav za investicije ne morete izkoristiti, na primer, za ekološko gradnjo oziroma obnovo poslovnih prostorov. Lahko pa za te pod določenimi pogoji uporabite olajšavo za zeleni prehod, opozarja Trdanova. Gre, denimo, za vlaganja v energetske učinkovitost stavb (v ustrezna okna, vrata, sisteme zunanjih sten, strehe ...). »Zamislite si podjetnika, ki dela ekološko poslopje v svojem prvem letu poslovanja, ko skoraj nima prihodkov. Olajšava za investicijo v stavbo mu to prvo leto ne koristi – koristila pa bi mu lahko v prihodnje, ko bi prejemal prihodke, a mu to ni dovoljeno." Torej, gradi ekološko stavbo oziroma obnavlja staro stavbo, olajšave pa ne more izkoristiti.

Preberite tudi

- **[Nasvet o bilancah 2022: Pazite na nove olajšave, prodaje lastnih deležev, računovodske standarde ...](#)**

Kje je možna kombinacija z drugo olajšavo

Denimo, namesto olajšave za digitalni ali zeleni prehod bi (deloma) v nekaterih primerih lahko izkoristili olajšavo za investiranje ali olajšavo za raziskave in razvoj (posebej, če gre tudi za kakšne patentirane izdelke). Omenjeni olajšavi namreč lahko izkoristite v petih letih, se izključujeta z olajšavami za digitalni in zeleni prehod (torej iste naložbe ne morete izkoristiti dvakrat), je pa treba natančno proučiti, kako boste **Fursu** dokazali, da je šlo v določenih primerih res za, denimo, olajšavo za raziskave in razvoj.

In še to: zavezanec lahko izkoristi znižanje davčne osnove v višini sto odstotkov vloženega zneska, če gre za raziskave in razvoj. Za tovrstna vlaganja se štejejo notranje raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca, vključno z nakupom raziskovalno-razvojne opreme, ki se izključno in stalno uporablja pri izvajanju raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca, pa tudi nakup raziskovalno-razvojnih storitev.

Manj pa lahko zavezanci izkoristijo olajšave za investicije, in sicer 40 odstotkov zneska, če gre za vlaganja v opremo in v neopredmetena dolgoročna sredstva (sem ne sodijo pohištvo, oprema, razen računalniška oprema, pa tudi ne motorna vozila, razen ekološka).

Kaj torej omenjeno pomeni?

Če bi neka investicija lahko sodila tudi med kakšno od omenjenih olajšav, denimo pri digitalnem prehodu, bi v nekaterih primerih investicije lahko šteli tudi med olajšave za raziskave in razvoj, se to načeloma bolj splača. Prvič zato, ker lahko olajšavo uporabite v prihodnjih petih davčnih letih, drugič pa tudi zato, ker lahko uporabite sto odstotkov vloženega zneska.

Preberite tudi

- **(OLAJŠAVE R & R) Po Fursovo kar 60 odstotkov kršiteljev!?**

In še opozorilo: Furs je bil v preteklosti zelo pozoren na uveljavljanje olajšav za raziskave in razvoj. Za nekatere so zahtevali tudi patente, znanstvene objave ...

Na vprašanje, na kaj bi zavezance pri sestavi bilanc, upoštevanju olajšav posebej opozorili, pa so na Fursu odgovorili: »V zvezi z uveljavljanimi olajšavami lahko Furs od zavezancev zahteva predložitev ustreznih dokazil, ki dokazujejo utemeljenost uveljavljanja olajšave.«

Bo finančno ministrstvo kako ukrepalo, podrlo to oviro? Kot kaže, ne

Omejitev prenašanja neizkoriščenega dela davčne olajšave za vlaganja v zeleni in digitalni prehod je določena v zakonu, in ne pravilniku (natančno je določena tudi v 8. členu pravilnika) ter je posledica posebnega namena olajšave, pravijo na finančnem ministrstvu **Klemna Boštjančiča**: »S to se namreč želi zavezancem olajšati tranzicija oziroma prehod (ki se bo v prihodnosti tudi končal) iz tradicionalnih poslovnih modelov v trajnostne poslovne modele. Prav zaradi namena olajšave za vlaganja v digitalni in zeleni prehod ni mogoče enačiti z namenom olajšave za vlaganje v raziskave in razvoj ter olajšave za investiranje.«

Kot so nas še »poučili«, na splošno za vse vrste olajšav velja, da davčni zavezanec, ki nima pozitivne davčne osnove, ne more svoje (negativne) davčne osnove še dodatno zniževati in si tako povečevati davčne izgube. »Nezmožnost uporabe olajšave za zeleni in digitalni prehod, ko podjetnik začne opravljati dejavnost šele po letu, v katerem izvede vlaganja, sledi temu, da v tem primeru tak zavezanec šele začne na novo opravljati dejavnost. Olajšava za vlaganja v zeleni in digitalni prehod pa je namenjena prehodu oziroma ozelenitvi in digitalizaciji dejavnosti, ki se že opravlja.«

Komentar Financ:

Sodeč po tem odgovoru, ministrstvo ne namerava olajšave dati tistim, ki začenjajo svoje poslovanje, in jih spodbuditi k zelenemu in digitalnemu na način, da bi olajšavo lahko izkoristili tudi v prihodnjih letih, ko bi jim zaradi naraščajočega obsega dejavnosti koristila bolj. Torej, če boste zagnani in ekološki, a mladi, ne dobite nič, če nekoliko karikiramo, oziroma precej manj. Boste pa dobili, če ste stari, še neekološki in nedigitalni, pa se boste odločili za preново. Saj v zakonu, ki so ga sestavili sicer še Janševi, pač piše, da gre za prehod, kar so pri ministru za finance Klemnu Boštjančiču vzeli zelo resno in niso predlagali zakonske spremembe, da se olajšava lahko uporablja več let. in, sodeč po odgovoru, za zdaj tudi ne kaže tako. Bodo pa vse še preučili v okviru širše davčne prenove, pravijo. Prehod je pač prehod, in ne začetek.

To, da se negativne davčne osnove ne da zniževati, seveda vemo. Prav zato se nam je zdelo utemeljeno vprašanje, zakaj tudi ta olajšava ni veljavna več let, podobno kot za raziskave in razvoj in investiranje.

In kaj še pravijo na ministrstvu? »Sklepno še dodajamo, da ministrstvo za finance skrbno spremlja trende tako na gospodarskem kot tudi drugih področjih in po potrebi davčno politiko prilagaja. V okviru širše davčne prenove se bodo posebej proučile tudi davčne olajšave v okviru davka od dohodkov pravnih oseb, kar izhaja tudi iz smernic v koalicijskem sporazumu.«

Fursov odgovor pa je: »Prenašanje neizkoriščenih olajšav v naslednja leta je možno samo pri olajšavah, kjer zakon to izrecno določa (olajšava za investiranje, olajšava za raziskave in razvoj, olajšava za donacije). Pri olajšavi za vlaganja v digitalni in zeleni prehod zakon tega ne določa, zato se olajšava ne more prenašati, kar pomeni, da se lahko uveljavlja le v letu vlaganj.«